

Sovjetska politika na Daljnem vzhodu

V zadnjih tednih se je sovjetska politika na Daljnem vzhodu obrnila v nove smeri. Njeni odnosi do Kitajske, severnega Vietnama in s tem v zvezi tudi do Združenih držav iščejo po zamisli Brežnjeva nova pota. Njegova temeljna misel je, kako izolirati Maočetunga in njegove načrte po nadvladi v Aziji in tudi v svetovnem komunizmu. Na svoj politični lok je napel dve puščici, ki pa ne bosta leteli vzporedno. Po eni strani skuša sovjetska politika pomiriti kitajskega zmaja z mirnimi dogovori. Po drugi strani pa si skuša pridobiti vse kitajske sosedne države.

Po prvem načrtu so se že začela sovjetško-kitajska pogajanja v vzhodnosibirskem mestu Habarovsku.

Sovjetski zastopnik Smirnov se dogovarja s kitajskim tovarišem Cen-Fa-pingom za mirno in neovirano plovbo po obmejnih rekah. Pogajanja te vrste med obema komunističnima nasprotnima velikanoma niso nič novega. O obmejni rečni plovbi sta se pogajala od leta 1950 dalje že petnajstkrat. Po kitajski »kulturni revoluciji« 1967 sta se omenjena diplomata sestala prvič. O obeh gre glas, da sta znala najti in bosta tudi pri sedanjih pogajanjih našla srednjo pot.

S takimi pogajaji se skuša Kremelj rešiti novih sporov s Kitajsko na sibirskih mejah, čeprav so sovjeti spravili v mesecu juniju okrog milijon vojakov z ustrezno opremo na Daljni vzhod.

To je ena sovjetska pot, ki naj pripelje do bolj mirnega ozračja na viharnem kitajsko-sovjetskem ozemlju. Po drugi strani pa skuša sovjetska vlada pritegniti k sebi severno Korejo in severni Vietnam in na ta način ošibiti Maov vpliv v teh komunističnih republikah. Ze pred moskovsko mednarodno komunistično konferenco je Podgorni, sovjetski državni predsednik, uradno obiskal Korejo. Pomembnejšega uspeha pa ni dosegel.

Sovjetom se kaže trdnější prijem v Hanoju, ki mu ponujajo večjo pomoč. Doslej so Kitajci ovirali sovjetske dobave severnemu Vietnamu tako po kopnem kakor po zraku. Peking se je namreč bal, da bo prišel Vietnam pod sovjetski vpliv. Kitajska ima pa premalo sredstev, ki bi jih mogla nuditi Vietnamcem v vojni z Američani. Tu se je pa Mao urezal.

V ponedeljek je namreč sprejel sovjetski minister za zunanjo trgovino svojega tovariša Phan Ana iz Vietnama. Dogovorila sta se, da bo Sovjetska zveza poleg dobave orožja na podlagi starih dogovorov, dajala odslej severnemu Vietnamu tudi velike količine živil, rud in umetnih gnojil. Teh dobav pa ne bodo več mogli ovirati Maojevi letalci,

(dalje na 3. strani)

TABOR SLOVENSKE ZAVEDNOSTI IN PROSVETE

Slovenska prosveta v Trstu je priredila v nedeljo popoldne svoj tradicionalni vsakoletni tabor na Repentabru. Bil je že 22. po vrsti v povojnem času. Prireditelj je bila kot vedno na trgu pred cerkvijo, kjer je bil postavljen oder, v skladu z okolico. Tokrat je treba pohvaliti izredno okusno in funkcionalno scenarijo, ki je služila tako za pevske nastope kot tudi za poznejšo uprizoritev igre »Kje je meja?«. Sestavljena je bila namreč iz estetsko razporejenih kmečkih kraških orodij, kar je nekoliko spominjalo na znane kraške motive Lojzeta Spacala z njegovimi značilnimi kolesi.

Pohvaliti je treba tudi pobudo, da je bil letos tabor že v začetku poletja namesto v jeseni kot doslej, ker se zdi prvo poletje v vsakem pogledu najprimernejši čas za to.

Zbralo se je mnogo ljudi, katere so takoj v začetku spravili v dobro voljo člani glasbenega ansambla »Jana« iz Števerjana. Peli so slovenske popevke v ljudskem slogu in z ljudskimi motivi ob spremljavi električnih kitar. Lepi in močni glasovi — to velja posebno za glavnega pevača — natančen posluš, ubranost in zanos so potegnili občinstvo za seboj, da je vneto in hvaležno ploskalo. Za tem je nastopil moški pevski zbor »Srečko Kumar« z Repentabra, ki je pod vodstvom svojega pevovodje Srečka Guština ubrano in res dobro zapel tri pesmi. Pevovodja Guštin ima zbor trdno v oblasti, kar se je razodevalo v blagorazglasnosti, ritmu in čutu za mero tako v fortisimih kot v pianisimih. Opaziti je bilo tudi dobro zlitje glasov, tako da niso nekateri preveč izstopali, kar je sicer glavna napaka naših zborov.

Sledil je nastop pevskega zbora »Mirko Filej« iz Gorice pod vodstvom Zdravka Klanjščka, ki je zapel pet pesmi in ponovno dokazal svojo že dolgo znano in cenjeno pevsko kulturo, s katero se je uveljavil že tudi na težkih tekmovalnih nastopih.

Goriški pevski zbor je končal svoj nastop slovenskih pesmi — izjema je bila le poslovenjena ruska ljudska o kozaku — s Prešernovo »Zdravico«, katere besedilo je bilo čisto v duhu tabora. Za svoja umetniško zelo dobra izvajanja je požel zbor »Mirko Filej« iskreno priznanje občinstva. Pred nastopom tega zbora je pozdravil tabor predstavnik goriških Slovencev.

Potem so nastopili Združeni cerkveni pevski zbori iz Trsta pod vodstvom Humberta Mamola in prevzeli poslušavce s svojim petjem. Ljudje so obžalovali samo to, da je bil njihov nastop prekratek, želeli so si namreč še več pesmi in tudi kakšne ponovitve. Toda to ni bilo mogoče zaradi bogatega sporeda prireditve, ki je zahteval, da se program hitro odvija.

Kot zadnji je nastopil mešani pevski zbor iz Ukeve v Kanalski dolini pod vodstvom pevovodje Franca Sivca in izredno lepo, popolnoma v ljudskem duhu in slogu, zapel nekaj koroških ljudskih pesmi. Bil je deležen iskrenega navdušenja in ploskanja zbrane množice. Prav tako pa tudi pozdravne besede predstavnika Slovencev iz Kanalske doline, gospoda Šimna Prešerna, ki je poudaril, da tudi tamkajšnji Slovenci pogumno in odločno vztrajajo v boju za slovenske narodne in kulturne ideale, čeprav na težavnih postojankah, ker živijo na skrajnem robu slovenskega sveta.

Po prijetnem ponovnem nastopu glasbene skupine iz Števerjana, ki nastopa v ljudskih nošah, je bila uprizorjena stara igra Josipa Ogrinca »Kje je meja?«. Treba je priznati, da je bila res posrečeno izbrana za to prireditelj in tudi odlično odigrana, tako da je popolnoma pritegnila pozornost občinstva, kar se sicer pri predstavah na prostem ne zgodi vedno. Igra je prikazala staro slovensko strast tožbarstva in trmoglavosti, kar pa je samo en odraz pozitivne poteze slovenskega značaja, čuta za pravico in vztrajanja pri svojem. Igrali so Marjanca Lapornik, Matejka Peterlin, Pavel Bajc, Miro Opelt in Angel Turk. Priznanje je prišlo ljudem, ki so resnično uživali nastop, prav od srca.

Deželni poslanec dr. Drago Štoka je imel med dvema točkama kulturnega sporeda kratek govor, v katerem je zbranim ljudem poudaril, da pomeni letošnji tabor spomin in počastitev taborov pred sto leti, na katerih so naši predniki poudarjali svoje slovenstvo in terjali svoje pravice od takratne države. Hkrati pa pomeni tudi spomin na čitalnice, v katerih se je takrat osredinjevala slovenska kulturna dejavnost v naših krajih. Pozval je zbrane k aktivnemu, zvestemu, odprtemu in ustvarjalnemu slovenstvu, ki bo trdno v samem sebi, hkrati pa odprto kot most na vse strani, zlasti tudi do matičnega naroda. Poudaril je tudi nujnost trdne povezave med vsemi vejami slovenstva v deželi Furlaniji - Julijski krajini. Odločno ploskanje je pokazalo, da so vsi navzoči istih misli in pripravljeni na to.

Medtem ko so odrasli pazljivo sledili sporedu in besedam govornikov, se je najmlajši rod, zdrav, plavalas in vesel, igral v pesku in vzbujal upe v našo bodočnost. Nad zvonikom starodavne repentabske cerkve pa so krožile in žvrgolele jate lastovk, kot simbolna obljuba na »jasnejša vremena« slovenstva.

Sonce je zahajalo, ko so se začeli ljudje razhajati. Neradi, ker je bilo res lepo. Tako bi moralo biti vedno, kadar se snidejo Slovenci. Marsikatera družba prijateljev pa je še posedela v kateri od prijetnih in tako domačih gostiln pod Repentabrom, da so si izmenjali misli in vtise.

Naš glas v deželnem svetu

V deželnem svetu se bliža konec poletnega zasedanja. V pričakovanju poletnih počitnic (avgusta in septembra) pa je svet imel cel kup dela. Izglasoval je zelo važne zakone, ki bi morali bistveno pripomoči k socialni in družbeni ureditvi deželnega prebivalstva. V maju je deželni svet zelo intenzivno obravnaval zakon, ki predvideva značne prispevke za kulturne dejavnosti. Tu se je bitka slovenskih svetovavcev osredotočila na zahtevo, da zakon posebej imenuje kulturna prizadevanja slovenske manjšine. Svetovavec Slovenske skupnosti je zahteval, da se prispevki delijo pravično, s posebnim oziranjem na specifične probleme, ki zadevajo slovenski živelj.

Nadaljnji važen zakon je urejeval lov na divjačino v naši deželi. O zakonu se je razpravljalo več dni. Naš svetovavec je svojo intervencijo razdelil na dva dela: v prvem se je potegoval za pravico do lova vseh državljanov; vsak državljan bi smel postati lovec po strogo opravljenem izpitu, ne sme pa lov ostati več privilegij samo nekaterih. V drugem delu pa je svetovavec zahteval, da se škoda, ki jo kmetu povzroča divjad, takoj in pravično povrne. Kot znano, dela divjačina tako na Tržaškem kot na Goriškem našim kmetovavcem ogromno škodo.

Na vrsti so bili nato zakoni s socialno tematiko: pomoč bolnicam za preventivno medicino, prispevki za hitrejšo pomoč pri cestnih nesrečah itd. V komisijah pa so odobrili zakon, ki predvideva znatne prispevke za športna društva pri gradnji športnih objektov in sploh pri športnem izživljanju. (Ta zakon posebej zanima našo športno mladino!). Prav tako pa je zdaj na vrsti zakon, ki urejuje položaj obrtnišva. Tu je v komisiji svetovavec LSS prodril z zahtevo, da bodo v pokrajinskih in v deželni obrtniški komisiji prisotni kot izvedenci tudi Slovenci.

Pri vseh teh zakonih je svetovavec LSS glasoval tako, da je vselej imel pred očmi koristi našega človeka: če je bil zakon dober, ugoden našemu življu, ga je podprl (tako je glasoval proti zakonu, ki urejuje lov, ker ni ta predvidel točne in pravične odškodnine za povzročeno škodo našim kmetom.) Zadržanje svetovavca je bilo torej umirjeno, objektivno, svobodno in je težilo le za obrambo koristi in pravic našega človeka.

Deželni odbornik Masutto je odgovoril na vprašanje, ki mu ga je postavil svetovavec LSS Štoka in ki je zadevalo postavi-

tev dvojezičnih napisov v naši deželi, da se tako omogoči lažje kretanje po cestah tisočem in tisočem jugoslovanskih turistov, ki prihajajo dnevno v Trst in Gorico, a jim je večkrat težko najti pot domov zaradi pomanjkljivih cestnih napisov. Odbornik je Štoki odgovoril, da se dežela zelo zanima za probleme turizma, a da ni v njeni pristojnosti postavljanje napisov, kar mora napraviti občina, oz. država. Svetovavec LSS s takim odgovorom seveda ni mogel biti zadovoljen in je zato pozval deželni odbor, naj skuša to vprašanje rešiti.

—0—

Delavce, ki so zasedli tovarno Safog-Nuova San Giorgio je obiskalo mnogo političnih in sindikalnih mož. Prinesli so jim izraze solidarnosti ter tudi denarne in druge prispevke. Deželni svetovavec LSS Štoka je delavcem že v deželnem svetu izrazil svojo solidarnost v boju za pravično rešitev njihovih problemov. Prejšnji petek pa je delavce obiskal v tovarni in se z njimi zadržal v daljšem razgovoru, v katerem so mu delavci opisali vzroke njih sindikalnega boja. V prisrčnem razgovoru se je svetovavec zadržal tudi s slovenskimi delavci, ki jih je v tovarni zelo veliko.

V smeri večjega realizma?

Novo francosko vlado, po izvolitvi Pompidouja za predsednika republike, je sestavil Jacques Chaban Delmas. Vlada je že prisegla. Dosedanjega zunanjega ministra Michela Debréja je zamenjal Maurice Schumann, ki je znan kot »Evropejec«, saj je bil v preteklosti zelo delaven pri ustanavljanju Evropske gospodarske skupnosti. V tem vidi-jo mnogi znak, da namerava Pompidou voditi bolj realistično evropsko politiko, četudi se v splošnem ne misli, vsaj za zdaj ne, odločno podati na iskanje kakih novih možnosti francoske zunanje in notranje politike.

V tujini si tolmačijo sestavo nove francoske vlade kot »odprtje« za nadaljnja pogajanja o pristopu Velike Britanije k Evropski gospodarski skupnosti. Vendar se niti v Franciji niti v Angliji s takimi pogajanjmi nočejo prenačljiti, da bi česa ne pokvarili.

XI. KONGRES KRŠČ. DEMOKRACIJE

V petek, 27. t. m., se bo začel v Rimu 11. kongres krščansko demokratske stranke.

Slovenija navezuje stike

Ze nekaj let si Slovenija samoiniciativno prizadeva navezati čimbolj dobre stike s sosednjimi deželami in preko njih seveda tudi z državami. Slovenska vlada je vzpostavila prijateljske stike tako z deželno vlado Furlanije - Julijske krajine kot tudi z deželnimi vladami avstrijske Koroške, Štajerske in Gradišanske, ki vse mejijo na Slovenijo. Pretekle dni pa je imela v gosteh vladno delegacijo Bavarske, ene izmed avtonomnih dežel Nemške zvezne republike. Delegacijo je vodil predsednik bavarske deželne vlade Goppel. Obiskala je tudi Hrvaško.

Stiki med Slovenijo in Bavarsko so stari že več kot tisoč let in so bili skoro vedno prijateljski. Tako so se npr. Slovenci in Ba-

varci že v 8. stoletju skupno bojevali proti Frankom kot bavarskim sovražnikom in proti Obrom kot slovenskim sovražnikom. Na Bavarskem živi mnogo Slovencev, zlasti delavcev, ki so začasno našli tam zasluzek. Pa tudi kulturni stiki med Slovenijo in Bavarsko so bili vedno in so tudi danes močni in plodni. V Münchenu deluje zelo aktivna nemško-slovenska založba dr. Trofenika, s katero redno sodeluje cela vrsta nemških jezikoslovcev in literarnih zgodovinarjev.

—0—

Med britansko vlado in Rodezijo je prišlo do dokončnega preloma. Smithova »bela« vladavina se je proglasila za neodvisno. Britanska vlada smatra Smithov režim za ilegalen, ker je velika večina prebivalstva črna.

NUJNA JE REFORMA SODSTVA IN JETNIŠNIC

Primer »Lavorini« je zahteval že drugo smrtno žrtev. Umrl je Adolfo Meciani, ki so ga lažnivi in pokvarjeni dečki zapletali v umor malega Ermanna Lavorinija. Meciani je poskusil pred tedni samomor, katerega posledicam je zdaj podlegel. Njegova mlada žena dolži preiskovalno sodstvo in osebje v zaporu, kjer je bil Meciani zaprt, da so krivi smrti njenega moža, ker so ravnali z njim kot z zločincem, četudi mu niso mogli ničesar dokazati.

Zadeva z Mecianijevim samomorom je ponovno opozorila, da je potrebno italijansko sodstvo temeljite reforme, ker je močno zastarelo, enako pa tudi režim v ječah. Italijanski sodniki vse preradi obsojajo samo na osnovi »indicijev« in »ugotovitev« raznih sodnih izvedencev, ki se potem mnogokrat izkažejo za zmotne. Tako prihaja do krivičnih obsodb, tudi na dosmrtno ječo. Te dni smo spet brali o tem, da so izpustili nekega obsojenca na dosmrtno ječo, ker se je izkazalo, da je nedolžen, a v ječi je prebil že 21 let. Posebno hudo je to, da taki po krivici obsojeni ljudje nimajo pravice do nobene odškodnine, četudi je bilo njihovo življenje takorekoč uničeno po krivdi prelahkomiselnih sodnikov in preiskovalnih oblasti.

Nad velikim odrom, kjer bo sedelo predsedstvo kongresa, visi tale napis: »Ideje, strukture, pobude Krščanske demokracije za obnovo institucij in za demokratični razvoj italijanske družbe.« V teh besedah je v strnjeni obliki zapopaden predmet kongresnih razprav. Krščanska demokracija bi morala, kot najmočnejša italijanska stranka, z novimi idejami poživiti in obogatiti vsebino svojega programa, posodobiti strankine strukture, da bodo ustrezale zahtevam sedanjega časa, in hkrati z novimi pobudami prispevati k obnovi obstoječih institucij in demokratičnemu razvoju italijanske družbe.

Če bo kongres v resnici opravil vse to ogromno delo, pa bo pokazala bližnja prihodnost.

ČLOVEŠKA NOROST NIMA MEJE

Blizu mesta Rajkot v Indiji, ki trpi na kroničnem pomanjkanju živil, bodo zažgali brahmani 9.000 ton živil kot spravni dar bogovom za »svetovni mir in blaginjo človeškega rodu«. S temi živili bi se enkrat nasitilo okrog 50 milijonov ljudi; vredna so okrog 10 milijard lir (16 milijonov dolarjev). Med drugim bodo sežgali 1860 ton riža, 930 ton surovega masla in 375 ton sladkorja.

Nedaleč od tam, v indijski deželi Raistan, je pretekli mesec umrlo vsaj 260 ljudi od lakote. Sežiganju živil bo prisostvovalo 125.000 brahmanov. Do take stopnje fanatizma in norosti jih je nahujskal neki »sveti mož«, Brahman Maharaj. Upati je, da bodo indijske oblasti to norost preprečile, če si bodo upale spričo divjega fanatizma brahmanov.

Iz tega pa je tudi razvidno, da je svet razdeljen ne le na bogati in revni del, o čemer se toliko razpravlja, ampak tudi na tisti del, kjer vlada racionalnost, in drugi del, kjer živi človeštvo še v znamenju mitov in iracionalnega odnosa do življenja. Tu tudi pomoč »razvitih« le malo zaleže.

LJUDSKE NOŠE ALI ŠEME?

V zvezi z letošnjo »kmečko ohcetjo« v Ljubljani smo imeli priložnost videti v raznih listih oziroma na ovitkih barvne fotografije slovenskih ljudskih noš, ki so morale vzbuditi v človeku, ki ima nekaj okusa in spoštovanja do slovenskih ljudskih tradicij, odpor in protest. Isti občutek se polasti človeka ob raznih drugih priložnostih, kjer nastopajo »narodne noše« in ob srečanjih z različnimi slovenskimi folklornimi skupinami. Mnogokrat — in celo največkrat — so te »narodne« noše bolj podobne šemam kot resničnim starim ljudskim nošam oziroma tistem, kar naj bi predstavljale in s tem počastile, namreč čut za lepoto, dostojanstvo in izvirnost naših prednikov.

Očitno je, da si Slovenci še nismo na jasnem, za kaj pri »narodnih« nošah pravzaprav gre. Pri tem je treba najprej reči, da je pravilni izraz ljudska noša, saj nobena noša ni bila »narodna«, to je, da bi se bil oblačil vanjo ves narod. Beseda »narodna« noša je le ostanek iz tistega obdobja slovenske zgodovine, ko je naša jara gospoda govorila raje nemško ali se pačila po hrvaško, češko ali rusko, da je bila bolj »gosposka« in se je s tem ločila od »preprostega ljudstva«. Isto velja seveda za »narodne« pesmi. Pravilna beseda je ljudske (in hvalevredno je, da je ta pravilni izraz začel uvajati tudi radio Trst v svojih programih).

Kar pa zadeva ljudske noše, bi se morali zavedati, da so bile zamišljene in skrojene pač za svoj čas in so bile takrat nekaj normalnega, odgovarjale so takratnemu ljudskemu estetskemu čutu in tudi modi. Danes pa je anahronistično, da se sprehajajo po Ljubljani ali kjerkoli Slovenke v ponarejenih, cenjenih in kričočih ter zato nedostojanstvenih in neokusnih gorenjskih ljudskih nošah, ukrojenih po starodavnem vzorcu. Največkrat so v teh nošah nerodne in smešne, ker te noše niso več sad dolgega dela in ljubezni, ampak površne obrtne ali celo industrijske izdelave. Avbe niso niti sled nekdanje lepote, natančnosti in bogastva, barve

SOVJETSKA POLITIKA NA DALJNEM VZHODU

(Nadaljevanje s 1. strani)

ker bo imel sovjetski Aeroflot tedensko zvezo s Hanojem preko Taškenta, Pakistana in Indije. Vietnam se je na ta način otresel kitajskega vpliva. Pomagala sta mu pa še Pakistan in Indija, da prihaja pod sovjetsko varuštvo.

Pa še tretjo pot si prizadeva ubrati sovjetska politika, da bi Maocetunga na Vzhodu osamila in utrdila svoj majavi položaj na sibirskih mejah.

Začela se je obračati s posebnimi diplomatskimi obvestili na Združene države. V njih obvešča ameriško vlado — po poročilih torkovega »Daily Telegrapha« — o vseh svojih dogovorih in ukrepih proti Maojevi imperialistični politiki. Pekingski tisk pa seveda govori o tajnih sovjetsko-ameriških dogovorih.

Iz vseh teh političnih potez moremo sklepati, da bo prišlo do miru v Vietnamu in vsaj v bližnji prihodnosti ne do večjega vojnega spopada med obema komunističnima kolosoma, ker je pri tem odločevalna tudi tretja svetovna velesila — Amerika.

oblek in rut so naravnost divje, krila predolga. Žrtve tega so zlasti dekleta v folklornih skupinah. Pred leti smo lahko brali pritožbe članic neke slovenske folklorne skupine, ki je nastopala nekje v tujini, zaradi prenerodnih noš.

Tu bi bilo treba potegniti ostro mejo med tistim, kar je zgodovinsko dokumentirano in ima svojo etnografsko-muzejsko vrednost ter spada v etnografske muzeje, in tistim, kar naj bi ostalo živo in kar naj bi gojil iz ljubezni do tradicij tudi sedanji slovenski rod. Hoditi danes okrog v oblekah, ukrojenih tako (ali veliko slabše) kot v 18. stoletju, je nespametno in smešno, poleg tega pa tudi ni praktično, zlasti ne za ženske, ki morajo ves dan hoditi take okrog ali nastopati tako oblečene na odrih. Nekdanje Slovenke so šle take samo k maši ali k procesiji ali na svatbo, nakar so se seveda takoj preoblekle v delovne obleke.

Na prireditvah, ki naj bi bile etnografsko skrbno pripravljene in katerih namen je prikazati v dokumentacijske namene življenje v nekdanjih časih na Slovenskem, naj bi izdelovale tudi zgodovinsko pristne (pristne tudi po kvaliteti izdelave in blagu) ljudske noše, tako moške kot ženske. Za današnje

zabavne prireditve, folklorne plesne, procesije in romanja pa naj bi nekdanje ljudske noše modernizirali, jih spravili v sklad z današnjim okusom in modo, čeprav naj bi ohranili nekdanje elemente. Predvsem naj bi avbe zmanjšali in jih napravili bolj ljubke (saj tudi nekdanje Slovenke najbrž niso nosile na glavah tako ogromnih našopirjenih nestvorov, kot jih vidimo danes), skrajšali krila in napravili vse skupaj bolj lahko in ljubko. To so že davno storili pri vseh drugih narodih, npr. Avstrijcih, Čehih, Slovaki, Hrvatih itd., tako da ponekod, kot npr. v Avstriji, dekleta spet nosijo modernemu času primerne ljudske noše kot ljubko vsakdanjo ali praznično obleko (dirndl).

Poskusi v tem smislu so bili storjeni pred vojno tudi že v Sloveniji, a morda niso bili čisto posrečeni in so končno po vojni zamrli. To velja seveda predvsem za ženske noše, a delno tudi za moške. V vsakem primeru, pa naj gre za zgodovinske ali modernizirane noše, pa je treba odpraviti pri nastopih vse, kar naše ljudske noše smeši, razne rdeče marele (ki jih nosijo celo moški), divje barvane industrijsko izdelane rute, vsakovrstne obeske, da se zdijo ženske kot potujoča izložba kakega zakotnega »bazarja«, itd. Ne vemo, kdo je poklican, da napravi v tem pogledu red in nauči naše ljudi dostoj-

(Nadaljevanje na 8. strani)

BLISK IN TRESK

Pratika kaže tudi v letošnjem poletju precej groma, bliska in treska. Človek se ne hote sprašuje, kako pogosti so ti vremenski pojavi, zlasti šviganje strele, ki se jih upravičeno bojimo.

Vremenoslovci so ugotovili, da udari vsak dan na zemljo 44.000 strel. Seveda niso nevihte z bliski in strelami povsod enako številne. Po naših krajih se jih vsako leto razdivja približno trideset. V Abesiniji in v Kamerunu pa tudi do 215 v enem letu. Prav tako je tudi razlika med mestom in deželo. V odprtih pokrajinah udarja strela dva do trikrat bolj pogosto kot v pozidanih krajih. Škode pa povzročata strela v naseljih več kot na odprtem.

Blisk in strela imata tudi svoje posebne muhe kot noben drugi vremenski pojav. Strela je res zahrbtna in terja več žrtev, kot se običajno misli. Znanstveniki so ugotovili, da se nahaja še v okrožju šestih metrov od udarne točke napetosti pol milijona voltov. Kljub temu smrtnemu krogu si strela izbira na poseben način svoje cilje. Poglejmo nekatere primere.

Pred hišo je sedel mož z otrokom v naročju. Pridrvi hudournen oblak, strela švigne, ubije moža, otrok v naročju je pa ostal popolnoma nepoškodovan. Nekoč je udarila strela skozi odprto okno v cerkev. Do smrti je zadela pridigarja, medtem ko je večino vernikov ožgala na rokah ali nogah. Ali: na paši je strela udarila v čredo ovac. Ubila je pa samo tiste s črno volno, belim se ni pa nič zgodilo. Včasih strela človeka tako ošine, da ga le sleče, drugega mu pa ne prizadene.

Taki muhavosti in samovolji se je težko ubraniti na prostem. V stavbah s strelavodi je skoraj gotovo, prav tako tudi v zaprtih in dirjajočih avtih. Strele se tudi obvarješ, če prekineš sleherno električno provodnost. Ob nevihti je treba zapreti okna in vodne pipe, izklopiti električne toke in podobno.

Med ljudstvom pa živi še dosti vraž proti strelji in hudi uri. V Avčah in na Krasu so še pred leti molili »doplih očenaš«, tako da so vsak molitveni stavek ponovili. Ob hudi uri žgejo po deželi blagoslovljene oljke. Ponekod drezajo proti črnim oblakom z gnojnicami vilami. Stari so tudi verovali, da si izven hiše varen pred strelo, če se skriješ pod gaber, bukov ali brinov grm, ker v druga drevesa rada strela udari. Najbolj gotov si pa pod staro hruško, v katero si zabil dvanajst žebeljev. Naši predniki so poznali še dosti podobnih pripomočkov proti strelji, ki so pomagali le slepi veri.

Maksim Gaspari: Fant in detle

9 Tržaškega

Zagotovljena raba slovenščine v rajonskih konzultah

Tržaški občinski svet je prejšnji teden z ogromno večino glasov odobril pravilnik, ki bo urejeval delovanje tako imenovanih rajonskih konzult, katere ustanovitev ima namen, decentralizirati in hkrati še bolj demokratizirati upravljanje tržaške občine. S pomočjo konzult bi občinski upravitelji bili neposredno seznanjeni s potrebami in zahtevami posameznih področij, občanom pa bi bila dana priložnost, da s postavljanjem predlogov in sploh z odkrivanjem problemov neposredno sodelujejo pri vodstvu občinskih zadev.

Ker gre za novost, so bile za poskus ustanovljene le nekatere rajonske konzulte, med njimi ozemlje, katerega naravno središče je Bazovica. V tej zvezi je nastalo, kot je razumljivo, tudi vprašanje, kako zagotoviti v pravilniku slovenskim občanom pravico, da na sejah konzult oziroma med njihovim poslovanjem lahko govorijo v materinem jeziku. Prvotni osnutek pravilnika ni predvideval jasne formulacije; zato je izvršni odbor Slov. skupnosti zahteval posebno sejo voditeljev svetovavskih skupin, ki sestavljajo večino v občinskem svetu, in na tej seji je prodril predlog, da mora pravilnik nedvoumno jamčiti slovenskim občanom pravico, da smejo v okviru konzult govoriti v materinem jeziku. Ta predlog je nato sprejel občinski svet in zanj so glasovali predstavniki vseh strank, razen misovcev, ki so v znak protesta zapustili sejo dvorano, in liberalcev, ki so se glasovanja vzdržali. Omeniti moramo, da so popravek pravilnika zahtevali tudi komunisti in social-proletarci.

ZAČETEK RAZPRAVE O REGULACIJSKEM NAČRTU

Tržaški občinski svet je v ponedeljek začel obravnavati vprašanje regulacijskega načrta, o katerem smo v našem listu že večkrat pisali in ki je v določenih krogih dvignil oblake prahu. Mestni svet se mora namreč izreči o pripombah deželnega urbanističnega ura-

da, kar pomeni, da jih lahko sprejme ali tudi zavrne. Ne da bi se spuščali v podrobno analizo stališč omenjenega deželnega urada, omenimo, da je ta v določenih primerih znatno omejil in ponekod tudi prepovedal gradnjo kateregakoli objekta, s čimer so seveda prizadete koristi tako določenih lastnikov zemljišč kot gradbenih podjetnikov in ljudi drugih poklicev.

Župan Spaccini je na prvi seji obširno poročal o vseh teh vprašanjih, pri čemer je tudi omenil, da so stranke, ki sestavljajo večino v občinskem svetu, zavzele stališče do vseh pripomb deželnega urbanističnega urada.

Kar zadeva bodoči urbanistični razvoj Krasa, to je tako imenovano »kraško cono«, je župan dejal, da bi morali to vprašanje urediti posebni regulacijski načrti, ki jih bo pripravila občinska uprava. To pomeni, da bo v sedanjih vaseh dovoljena gradnja objektov, ki bodo v skladu s kraškim okoljem in

njegovimi značilnostmi ter bodo dopolnjevali ali izpopolnjevali obstoječa naselja. Zavrnil pa je predlog deželnega urbanističnega urada, po katerem naj bi bila tudi zasebni pobudi dana možnost za urbanizacijo določenega kraškega področja, če bi zasebnik razpolagal z najmanj 10 ha zemlje.

Kar zadeva obalno področje med Grljanom in Sv. Križem, ki bi po mnenju deželnega urada moralo biti namenjeno predvsem turistični dejavnosti, je župan omenil, da bi tudi to področje moralo postati predmet podrobne študije, ki naj bi jo opravili v okviru posebnega regulacijskega načrta, češ da nepravilno načrtovanje more smotrnemu turističnemu razvoju bolj škodovati kot koristiti. Tako imenovano severno gričevnato področje, ki se razteza nad Barkovljami in Rojanom, bi moralo biti proglašeno za zeleno področje, kjer torej ni dovoljena nobena gradbena dejavnost.

Župan je še dejal, da je regulacijski načrt nekakšnega prehodnega značaja, ker ga bo treba vskladiti z bolj obširnim regulacijskim načrtom, ki ne bo obsegal samo tržaške občine, temveč tudi ozemlje drugih občin, in sicer tistih ki sestavljajo ali bodo sestavljale homogeno gospodarsko enoto.

O teh vprašanjih bo svet razpravljal in sklepal na prihodnjih sejah.

Nadžkof Cocolin prvič v Štivanu

V nedeljo, 22. t. m., je goriški nadškof msgr. Cocolin podelil v Štivanu zakrament sv. birme večjemu številu otrok iz devinske župnije in še nekaterih župnij devinsko-nabrežinske občine. Ker je bil to prvi uradni obisk v enih izmed šestih župnij, kolikor jih je v devinsko-nabrežinski občini, je goriškega nadškofa ob prihodu pozdravil tudi devinsko-nabrežinski župan Drago Legiša, ki je v svojem nagovoru med drugim dejal:

»Občina Devin-Nabrežina šteje danes 7216 prebivavcev, ki živijo v 16 vaseh in naseljih. Med drugimi značilnostmi občine je gotovo ena najbolj pomembnih njen narodnostno mešani značaj, iz katerega izhaja, kot je razumljivo in naravno, vrsta kompleksnih in kočljivih vprašanj. Se v bližnji preteklosti so ta vprašanja predstavljala vzroke hudih napetosti, vendar so se v zadnjem času začela, hvala Bogu, razreševati in urejevati, za kar

imajo veliko in morda odločilno zaslugo plemenita in jasna načela, ki jih o teh problemih uči katoliška Cerkev in ki so jih dolžni upoštevati ter spoštovati zlasti in predvsem kristjani, delujoči v javnem življenju, pa naj pripadajo slovenski ali italijanski narodnosti. Prepričan sem, da more in mora prav naša Cerkev tudi v bodočnosti odigrati v tem pogledu važno vlogo, saj končno gre za izrazito moralne probleme, ki sodijo v njeno neposredno pristojnost, kar nikakor ne nasprotuje načelu suverenosti in avtonomije posvetne in cerkvene oblasti, načelu, ki je danes skupna last vsega prosvetljenega človeštva in ki je tudi sestavni del pozitivnega prava, kot jasno izhaja na primer iz 7 člena ustave italijanske republike.

Ko si dovoljujem, obrniti Vašo pozornost na narodnostno mešani značaj občine Devin-Nabrežina, želim samo naglasiti, da je to problem, ki se tukajšnjim javnim upraviteljem in javnim delavcem postavlja nekako navrh, kar pomeni, da obstajajo tudi pri nas vsi ostali problemi, ki so značilni za življenje dinamične in kompleksne družbeno-ekonomske stvarnosti, kakršna se javlja v današnjem času tako v ostali državi kot drugod po svetu.

Ob koncu svojega nagovora je župan Legiša čestital nadškofu za njegov 25-letni mašniški jubilej, ki poteka prav te dni. »V tem zgodovinsko važnem kraju — je dejal — kamor so stoletja pobožno romale množice naših slovenskih prednikov, kot priča znameniti 'štivanski rokopis', ki med drugim sodi v prve začetke slovenske kulture in književnosti, v kraju, kjer se je v letih 1915-1917 odigravalo eno najbolj strahotnih dejanj v tragediji prve svetovne vojne, se pridružujem vrsti vernikov goriške nadškofije, ki v teh dneh dvigajo svoj iskreni glas k Bogu s prošnjo, da bi Vas ohranil pri dobrem zdravju in da bi Vam naklonil obilo svojega blagoslova pri Vašem odgovornem delu

Na XXI. TRŽAŠKEM VELESEJMU

OD 15 DO 29. JUNIJA

IN SICER V

jugoslovanskem paviljonu

(PALAČA NARODOV)

RAZSTAVLJA

tržaška knjigarna

KNJIGE VSEH SLOVENSkih
IN NEKATERIH DRUGIH
JUGOSLOVANSKIH ZALOŽB

SPREJEMAMO NAROČILA
ZA VSE RAZSTAVLJENE KNJIGE

Na svidenje na sejmu!

Oslavje

AVTOBUSNA PROGA

Vaščani iz Pevme in z Oslavja smo imeli pred leti redno mestno avtobusno progo. Takrat jo je upravljalo podjetje Ribi. Vsem prebivavcem, zlasti še dijakom in tudi izletnikom je bila kaj pripravna. Potem jo je pa goriška občina ukinila, češ da je premalo donosna. Zdaj pa menda ta ugovor ne drži preveč in tudi ljudje se pritožujejo, ker nimajo redne in pogoste prometne zveze z mestom.

Zato jih je prav razveselil predlog občinskega odbornika Rovisa, naj se obnovi avtobusna proga iz mesta do Oslavja. Odbor je predlog odobril; svoj pristanek bo moral izreči še mestni svet. Upamo, da se bo to kaj kmalu zgodilo.

Krmín

JAVNA DELA

Krminski občinski svet je imel v sredo redno sejo, na kateri je razpravljajal poleg sprememb v občinskem proračunu o vrsti javnih del, ki še niso izvedena.

Med te je uvrščena tudi ureditev osnovne šole na Plešivem. Svetovavci so razpravljali tudi o izpopolnitvi vodovodnih napeljav v industrijskem pasu in v okolici Sv. Kvirina. Okrog 30 milijonov izdatkov je še potrebnih za končna dela pri grezničnih odtokih. Sklenjeno je bilo tudi ojačenje javne razsvetljave in ureditev občinskega športnega igrišča.

Druge točke sejnega dnevnega reda so se tikale tekočih upravnih zadev.

Učni uspehi v goriških šolah

Na goriških višjih slovenskih srednjih šolah se je pokazal letos prav dober učni uspeh. Večina dijakov je izdelala. Na učiteljsku sta tudi en odličnjak in ena odličnjakinja; na gimnazijalceju so odlično končali šolsko leto trije dijaki in dve dijakinji.

V I. učiteljsku je razred končalo z uspehom 7 dijakov, 4 imajo popravne izpite, 1 je bil zavržen.

V II. razredu jih je 5 izdelalo, dva imata popravne izpite.

V III. razredu jih je vseh sedem izdelalo. Dijaki in dijakinje IV. razreda so vsi pripuščeni k usposobljenostnim izpitom.

Na gimnazijalceju so izidi naslednji: V IV. gimnaziji so trije izdelali, dva imata popravne izpite, en dijak je bil zavržen.

V V. gimnaziji je vseh pet izdelalo; dva z odliko.

V I. liceju je vseh pet izdelalo; dva z odliko. II. liceju je vseh pet izdelalo; eden je odličnjak.

Vse dijakinje III. liceja so pripuščene k zrelotnim izpitom.

Te polagajo goriški slovenski maturanti že več let v Trstu. V izpitne komisije so imenovani trije profesorji z goriških slovenskih višjih srednjih šol, in sicer prof. Bratina in prof. Vončino-va na učiteljsku, prof. Bednarik na klasični liceju. Poleg teh še prof. Premrl in prof. Hrovatino-va, ki poučujeta v Vidmu, na klasični, oziroma na znanstveni licej. Drugih 17 članov komisij, poleg dveh predsednikov iz notranjosti države, je s tržaških slovenskih srednjih šol.

★

Na novem Državnem strokovnem zavodu za trgovino s slovenskim učnim jezikom je bilo prvo leto vpisanih deset dijakov. Od teh jih je izdelalo devet, eden ima popravni izpit, ena dijakinja pa je zavržena.

Novi slovenski učni zavod, ki ima za ravnatelja prof. Benedetta Massenzia in za državne- ga komisarja industrijskega izvedenca Stanislava Prinčiča iz Krmína, ima za letos samo oddelek za uradnike trgovskih podjetij. Predvideni so pa trije letniki te šole.

Iz Goriške

Delavska stavka se nadaljuje

Delavska stavka v livarnah SAFOG in Nuova S. Giorgio v Stražicah se nadaljuje že sedmi dan. Doslej poteka mirno, za kar skrbe sindikalne organizacije, a med stavka-jočimi se že opaža nervoznost. Delavci so imeli že več protestnih pohodov po mestu; nosili so transparente — med temi tudi ene- ga slovenskega — s pozivi oblastem in me- ščanom, naj podpro stavkovno gibanje.

Včeraj je bila izvedena splošna stavka v industrijskih podjetjih, ki je trajala od de- vete ure do poldne. Trgovine in vsi obrati so pa bili zaprti od devete ure do 10.30.

Javnost podpira stavkajoče z izdatnimi na- birkami živil in denarja. Tudi zastopniki jav- ne uprave, predvsem goriški župan in pokra- jinski predsednik, so se zavzeli z vsemi močmi za posredovanja pri osrednjih obla- steh. Sinoči so se zbrali na ministrstvu za delo v Rimu zastopniki delavcev in minist- rstva k posebni seji. Včeraj dopoldne so se pa stavkajoči zbrali na protestni shod na Battistijevem trgu. Sindikalni vodje so govo- rili o težkem položaju zlasti v podjetju S. Giorgio, kjer je bilo v desetih letih odpušče- nih že 600 delavcev in se s počasnimi odpusti stalno nadaljuje. Brezposelnost visi kot mo- ra nad stoterimi delavskimi družinami iz mesta in okolice. Zato je tudi vsa goriška

javnost odločno podprla delavce in upa, da se bo položaj kmalu uredil.

LETOŠNJI NOVOMASNIKI

V nedeljo, 22. t. m., bo posvetil nadškof Cocolin pet dijakonov v novomašnike. Po- svečenje se bo izvršilo v oglejski baziliki ob peti uri popoldne. Letošnji novomašniki so vsi iz bližnjih furlanskih vasi.

Slovenskega novomašnika v goriški nad- škofiji nismo imeli že več let.

Pač pa bo škof Jenko posvetil v vipav- skem Logu 29. junija sedem primorskih no- vomašnikov. Ti so: Bogdan Berce iz Dorn- berka, Pavel Bratina iz Kamenj, Slavko Hrast s Sedla, Franc Raspor iz Vrhpolja, Adolf Šavelj iz Idrije, Viljem Stegu s Prema in Vid Premrl iz Hrenovic.

Vsem iskreno želimo obilo blagoslova pri njihovem bodočem delu za duhovno rast naših rojakov.

OTROŠKA RAZSTAVA

Ob koncu šolskega leta so se pokazali tudi naši mali iz otroških vrtcev. V nedeljo in ponedeljek so razstavili otroci občinskih šol- skih vrtcev svoja ročna dela v prostorih vrt- ca v Marconijevi ulici. Poleg del dvanajstih italijanskih vrtcev smo videli tudi ročne spretnosti malčkov iz treh naših vrtcev, iz Solskega in Novega doma ter vrtca iz Štmav- ra, ki so tudi pod občinsko upravo.

Razstavili so različne risbe, izdelke iz ra- fije, podstavke in podobne male »umetni- ne«. Razstava je bila zelo dobro obiskana. Odlikovali so se otroci iz vrtca v Novem domu, v ul. Randaccio.

PEVSKE TEKME

Kot že več let, bo tudi letos v septembru veliko mednarodno pevsko tekmovanje. To bo že osmo tekmovanje pevskih zborov, ki ga pripravlja pevsko društvo »C.A. Seghizzi« v Gorici. Pevski nastopi bodo trajali tri dni, od 19. do 21. septembra. Letos se je priglasilo k tekmam kar 41 pevskih zborov. Poleg doma- čih iz naše dežele in od drugod iz Italije še iz Jugoslavije, Bolgarije, Češkoslovaške, Avstri- je in Nemčije.

Priprave so v polnem teku in kaže, da bo ta kulturna prireditev na še višji ravni kot lanska.

TRINKOVA PROSLAVA V ČEDADU

V nedeljo popoldne je priredilo prosvet- no društvo »I. Trinko« spominsko proslavo ob 15. obletnici smrti podmatajurskega oča- ka Ivana Trinka.

Spominska svečanost je bila bolj skrom- na po obsegu in sporedu, a vendar gre vsa čast društvenim odbornikom, ki so se zanjo potrudili.

V društvenih prostorih v Čedadu je na- stopil mešani cerkveni zbor »Rečan« iz Ljes pod vodstvom kaplana Rina Markiča. Zapel je štiri pesmi. Drugi domači pevski zbor »Idrja«, ki ga vodi znani glasbenik Birtič, se je oglašil s štirimi domačimi skladbami.

Dijaki in dijakinje, ki obiskujejo goriške slovenske šole, so recitali Trinkove pesmi. Otroci so pa prav ljubko zapeli ob spremljavi harmonike več pesmic. Društveni pred- sednik Predan je govoril o liku in delu Ivana Trinka.

Prireditev je še kar dobro uspela, poseb- no, če pomislimo, da so jo izvedle same do- mače moči; med temi tudi take, ki jih doslej še nismo poznali.

Pripominjamo, da bi morali imeti v Trin- kov spomin ustrezno večjo proslavo, ki bi se je udeležili predstavniki vseh zamejskih Slovencev.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

„Teorija in praksa“ o posebnem položaju malega naroda

Pred kratkim je izšla peta letošnja številka slovenske revije »Teorija in praksa«, specializirana za družbena vprašanja. Tako je ta revija, ki je prej zelo redno izhajala, zadnji čas nekoliko v zaostanku s svojih izhajanjem, za kar se uredništvo v tej številki opravičuje in obljublja, da bodo jesenske številke spet redno izhajale.

Na uvodnem mestu je objavljen članek Frančka Mirtiča pod naslovom »Razmišljanje o vlogi Zveze komunistov«, v katerem se zavzema za napredek Zveze komunistov in slovenske družbe na splošno v duhu večje demokratičnosti, ko piše: »Zveze komunistov ne obnavljamo samo zato, da bi jo »biološko« pomladili, marveč jo obnavljamo predvsem zato, da bi se v njej razvijale ideje, da bi prišlo do boja za nove vrednote, za večjo svežost demokracije in za odgovornost, in to v njej sami in v vsej naši družbi. Če teh hotenj ni, oziroma kjer jih ni, postaja partija mnogokrat sama sebi namen.« V bistvu je torej to še en kritični in svarilni glas spricho sedanjega popuščanja pri izvajanju gospodarske reforme in nekaterih drugih pojavov, ki opravičujejo taka svarila najnaprednejših elementov med jugoslovanskimi komunisti.

Znani sociolog Jože Goričar piše o sociološki opredelitvi javnega mnenja. To razpravo je bral na posvetovanju Društva sociologov Slovenije, na katerem so razpravljali o temi »Demokratizacija družbe in javno mnenje«. Posvetovanje je bilo sredi aprila v Ljubljani. V njej zlasti opozarja na to, da je javno mnenje zapletena zadeva. Posebno zanimiv je članek Ernesta Petriča »Posebnosti politike "malega" naroda«, glede na avtorjevo spoznanje, »da določeni kvantitativni obseg polno formiranega naroda, to je naroda, ki želi biti ustvarjalno pričujoč na vseh področjih človeškega delovanja, že sam zahteva neke specifičnosti pri urejanju posameznih družbenih vprašanj«.

»Ob tem menim — piše Petrič — da se v širši jugoslovanski politiki v preteklosti, pa tudi sedaj, ni vedno dovolj upoštevalo posebnosti

položaja malega naroda, ob tem pa tudi malega jezika, male kulture, skratka, posebnosti pri ustvarjanju in družbeni reprodukciji na taki kvantitativni podlagi, kot je slovenska.« Drugje pravi, »da bo v jugoslovanski skupnosti pri obravnavanju položaja zlasti Slovencev in Makedoncev postopno treba bolj upoštevati tista dejstva in potrebe, ki izhajajo iz specifičnih pogojev njihove eksistence.«

Zanimivi so tudi teksti iz obširne ankete oziroma posvetovanja o krizi v Socialistični zvezi delovnega ljudstva Slovenije, ki so jo priredili letos februarja. Gre za pojav apatičnosti, ki jo je opaziti v slovenski javnosti do te organizacije in za katero so navajali govorniki mnogo vzrokov. Zvonimir Tanko piše o merilih za uspešnost gospodarjenja, Lojze Kerlič o financiranju investicij, Drago Zajc o zavesti o narodni obrambi v ljudstvu, Zdenko Roter o »Vlogi Cerkev in javnem mnenju«, Janez Šmidovnik o neustreznosti razdelitve Ljubljane na več občin, in poleg nekaterih prevedenih razprav najdemo na koncu še razne aktualnosti.

Moderna flamska literatura

Starejša in tudi srednja slovenska generacija se gotovo še dobro spominja, kako priljubljen je bil pri Slovencih roman flamskega pisatelja Felixa Timmermanna »Župnik iz cvetočega vinograda«. Prav iz tega razloga ga je v dramatisirani obliki svoj čas prikazal tudi naš tržaški Slovenski oder na odru v Avditoriju, kjer je delo tudi doživelo lep uspeh. Na nekaterih slovenskih odrih pa so pred vojno uprizarjali neko Timmermannovo božično igro o svetih treh kraljih.

Felix Timmermann je bil tipičen predstavnik moderne flamske literature malega naroda, katerega usoda je v marsičem zelo podobna usodi slovenskega naroda. Tudi Flamci so narod brez lastne države, v vednem boju za ohranitev svoje narodne in kulturne samobitnosti. V Belgiji, kjer živi večina flamskega naroda, so še vedno potisnjeni v kulturnem in jezikovnem pogledu v položaj neenakopravnega

naroda, iz česar se porajajo spori, o katerih tolikokrat beremo v dnevnem časopisju. Pri tem pa Flamci v mnogih ozirih kulturno prekašajo drugo narodnost v državi, Valonce, in to velja posebno za njihovo literaturo. Lahko se reče, da je flamska literatura svetovno znana in da predstavlja bistven del svetovne literature naših dni. Dela flamskih pisateljev prevajajo v mnoge jezike, in tisto, česar Flamci vse do danes niso mogli doseči na političnem polju, namreč lastno državo in s tem popolno priznanje svoje narodne individualnosti in samobitnosti, so že davno dosegli na kulturnem in posebno še na literarnem področju, kjer je flamski literaturi priznan lasten značaj, ne samo jezikovno ampak tudi duhovno in vsebinsko.

Začetki flamske literature segajo še v srednji vek, vendar so bili pozneje Flamci izpostavljeni potujčevanju s strani Francozov in francosko govorečih Valoncev, ki so bili dolgo in so pravzaprav še danes vladajoči narod v Belgiji, kljub temu, da so jih Flamci številčno že presegli. Potujčevanje pa je povzročilo, da so izobraženi Flamci dolgo pisali v francoščini in da je velik del flamskega naroda izgubil narodno zavest, kljub temu, da si je ohranil svoj jezik. Mnogi pa so se seveda tudi jezikovno potujčili, zlasti v velikih belgijskih mestih, kot je na primer prestolnica Bruselj.

Šele leta 1837 je objavil pisatelj Hendrik Conscience prvi roman v flamskem jeziku. Imenoval se je »Flamski lev«. Zanimivo je, da ga je začel pisati v francoščini, a potem se je prebudil v njem narodni ponos in ga je začel na novo pisati v domačem flamskem narečju.

(dalje na 8. strani)

Nov glas o pesniku Francetu Balantiču

Pokojni pesnik France Balantič spada po sodbi mnogih resnih slovenskih literarnih kritikov med najboljše, kar je dala slovenska poezija v letih okrog druge svetovne vojne in sploh v tem stoletju. Vendar je tragična usoda hotela, da je ostal, če že ne pozabljen, pa vsaj prezrt, in njegove pesniške stvaritve še vedno ne uživajo takšnega priznanja in spoštovanja, kot bi ga zaslužile. Temu je vzrok v glavnem pesnikova osebna usoda.

V zadnjem času je ponovno načel vprašanje priznanja in ovrednotenja Balantičeve poezije urednik Mohorjeve družbe v Celju, Jože Dolenc. V zadnji številki »Književnega glasnika«, ki je glasilo te družbe, je zapisal v članku pod naslovom »Pozabljeni pesnik France Balantič« med drugim naslednje: »Usoda Franceta Balantiča je doslej vsekakor najbolj tragična med sloveskimi pesniki. Tragična zato, ker je bil tako strašen njegov človeški konec. Ko je umiral, je plapolal kot »bakla nem«. Konec novembra 1943 je zgorel z nekaterimi pripadniki vaške straže ob partizanskem napadu na domobransko postojanko v Grahovem pri Cerknici. Žalo-

sten je bil njegov konec tudi zato, ker je tedaj zgorela še zbirka njegovih zadnjih pesmi in nam je neznana njegova poslednja človeška in pesniška izpoved. Že ponovno se je slišal glas, naj bi Franceta Balantiča že vendarle priznali zaradi pesnika v njem. Napovedan je bil že njegov izbor poezije pod naslovom »Muževna steblika«. Izdaje te knjige, gi naj bi ne pomenila le priznanje Balantičeve pesniške veljave, marveč tudi tudi dejanje resnične tolerantnosti, doslej nismo dočakali. O pesniku, njegovem delu in njegovi tragični usodi je po vojni prvi spregovoril šele Anton Slodnjak v knjigi »Slovensko slovstvo«, ki je izšla lansko leto.«

Urednik Jože Dolenc potem razlaga ciklus šestih sonetov, ki jih je Balantič — verjetno leta 1941 — poslal Mohorjevi družbi za objavo v njeni reviji »Mladika«, a je nemška zasedba to preprečila. Ciklus, ki ima naslov »Na blaznih poteh«, se je zdaj našel med starim rokopisnim gradivom Mohorjeve družbe in tako pomembno dopolnil Balantičovo pesniško delo. Vseh šest sonetov je objavljenih v »Književnem glasniku«, pa tudi faksimile enega izmed sonetov v Balantičevi lastni pisavi.

O ČEM BODO LETOS RAZPRAVLJALI V DRAGI?

Pobudnika in organizatorja študijskih dni v Dragi, prof. Jožeta Peterlina, smo vprašali, o čem bodo letos tam razpravljali. Kot znano, so ti dnevi vsako leto posvečeni kakemu posebno aktualnemu problemu vsega slovenskega naroda. Lani so udeleženci obravnavali odnose med vernimi in nevernimi in vprašanje slovenskega izseljevanja (tista predavanja bodo izšla v kratkem v knjigi).

Prof. Peterlin nam je povedal, da teme za letošnje študijske dni v Dragi še niso dokončno določene kot tudi še ne predavatelji; vendar bo verjetno glavna tema razprav »Slovenska kultura danes«. Na študijske dneve bodo povabljeni, kot že predlanskim in lani, tudi ugledni predavatelji iz matične Slovenije.

Sodobno kmetijstvo

Varstvo pred točo

Letos nas je toča že večkrat obiskala in ponekod zlasti v miljski in devinsko-nabrežinski občini povzročila precejšnjo škodo kmetijskim rastlinam, posebno trti in zelenjavi. Sedaj se na eni strani pojavlja vprašanje, kako ohraniti zdrave poškodovane rastline, na drugi strani pa o pomoči, ki bi bila potrebna za odškodnino prizadetih kmetovalcev in nazadnje o sredstvih, ki jih imamo na razpolago za preprečitev škode, ki jo povzroča zlasti toča.

ŠKODA NA TRTI

Toča najbolj prizadene vinogradnike. Teh je največ in le-tim prinaša vinogradništvo čeden glavni in postranski zaslužek. Toča lahko, po časovni dobi pač, v hipu uniči vinograd. Posledice so vidne čestokrat za dalj časa. Letošnja junijska toča je zlasti prizadela razvite mladike. Nemogoče je, da bi trta poglala nove mladike, ki bi dozorele do jeseni. Pridelek bo torej manjši, če ne kar zelo majhen. Toča pa poškoduje tudi poganjke in liste. V ranah se razvijajo glive in bakterije. Nevarna je zlasti okužba s sivo plesnijo. Trte je treba po toči takoj škropiti z modro galico oziroma pripravki, ki temeljijo na zinebu (Aspor, Vitex, Vitene itd.), dodajati pa je treba koloidalno žveplo. Po potrebi je treba škropljenje ponoviti, pozneje pa vršičkati in redčiti. Primerno je tudi dodatno gnojenje s sestavljenimi gnojili (približno 3 kg gnojila 10-10-10 na vsakih 100 kv. metrov).

SREDSTVA ZA OBRAMBO PRED TOČO

Najučinkovitejše sredstvo proti toči je mreža, ki jo napnemo nad trtami. V krajih, kjer se toča pojavlja le redkokdaj, je priporočljivo zavarovanje pred točo. Tako za mrežo kot tudi za plačevanje zavarovalnice, daje deželna uprava neposrednim obdelovalcem prispevke na podlagi zakona št. 33. Prispevki znašajo pri mrežah do 50 odst. stroškov, za zavarovalnino pa največ 40 odst.

ŠPORT MED NAŠO MLADINO

Zmaga Sokola v promocijskem prvenstvu

Namiznoteniška ekipa nabrežinskega Sokola je kronala svoje letošnje napore in priprave z zmago na letošnjem promocijskem prvenstvu. V odločilnem spopadu je pretekli teden premagala ekipo Julija s 6:3. Mlada ekipa Sokola je nastopila v postavi: Ukmar, Cattonar, Fabjan. Mladi nabrežinski pingpongaši so se odlično izkazali, saj sta za Julijo nastopila že izkušena igralca Pierberger in drugokategornik Conti.

Najboljši v nabrežinski ekipi je bil po pričakovanju Peter Ukmar, ki je premagal vse tri nasprotnike. Zelo dobro je igral tudi Cattonar, ki je prisilil na poraz Pierbergerja v samih dveh nizih. Tudi najmlajši član ekipe Fabjan je doprinesel svoj delež z zmago nad precej starejšim Puppinom.

Prihodnje leto bo Sokol igral v C ligi, kjer bi se moral nadvse častno odrezati, če bodo njegovi mladi igralci še naprej tako napredovali.

Ukmar, Dobrila in Cattonar zmagovalci

Namiznoteniški turnir, ki ga je ob priliki vinske razstave priredilo Š.D. Sokol iz Nabrežine, je zelo dobro uspel.

Najbolj kvalitetne tekme so bile na sporedu med mladinci, kjer so poleg odličnega domačina Petra Ukmarja nastopili še drugi Nabrežinec

DRŽAVNA OZIROMA DEŽELNA POMOČ OB TOČI

Zadevna zakonska določila vstopijo v veljavo le takrat, ko gre za precejšnjo škodo, ki se nanaša na celotno proizvodnjo. Prispevki in posojila so predvidena za ponovno usposobitev zemljišč, nasadov, popravilo poškodovanih poslopij, cest, odtočnih kanalov, zidov itd. Predhodno pa mora država oziroma dežela določiti obseg škode in določiti prizadeta področja.

ŽENA IN DOM

SHUJŠATI ZA VSAKO CENO

Pred kratkim sem diskretno pobarala mlado znanko, kako to, da je zadnje čase tako shujšala. Malo nerodno mi je bilo, ker sem si mislila, da je dekle bolno: hodila je z upognjenimi rameni, oči so ji bile malce izbuljene, ličnice štrleče. Pa mi reče, da se je podvrgla shujševalni kuro, pod zdravnikovim nadzorstvom sicer, in da je v kratkem času izgubila brez večjih muk odvečne kilograme. Kar sapo mi je zaprlo in to tembolj, ker je bila znanka prej čisto normalno raščena in o odvečnih kilogramih ni bilo govora. Ko sem ji to poudarila mi je odvrnila, da se je odločila za shujševalno kuro, ker hoče tudi ona nositi kratka krila, široke pasove in obleke, ki zahtevajo pač suho postavo. Na to njeno izjavo nisem odgovorila, ostala pa mi je v spominu in vam jo citiram kot primer nemnosti in neodgovornega ravnanja z lastnim zdravjem in estetskim videzom na čast muhavi in kratkotrajne mode.

Ko smo že v času kopanja in predstavljala izbira kopalnega kostima precejšen problem, bi rada svetovala našim bravkam, da so ta oblačila narejena zato, da izpostavimo blagodejnim sončnim žarkom, če že moramo biti oblečene, čim večjo in čim manj prekinjeno površino naše kože. Torej, dvodelne kopalne kostime za tiste, ki jim postava to dovoljuje, enodelne klasične kostime za krepkejšje postave in seveda za starejše ženske, da ne zakrivimo zločina do estetike. Vse tiste novosti trenutne mode, ki odkrivajo luknje in kolobarje na bokih, prsih in trebuhu, pa odsvetujem, in verujem, da bo dober čut večine žensk pri nakupovanju sam pokazal, da nobena ne želi biti marogasta.

MARTINA

S Tržaškega

Nabrežina:

TUDI LETOŠNJA VINSKA RAZSTAVA DOBRO USPELA

V nedeljo zvečer se je v Nabrežini zaključila 8. razstava domačih vin, na kateri je sodelovalo 21 vinogradnikov iz devinsko-nabrežinske občine. Kot je poudaril župan Drago Legiša ob odprtju razstave v petek, 20. t. m., je ta prireditev postala za Nabrežino že tradicionalna in občinska uprava smatra še vedno za veljavne glavne razloge, zaradi katerih nadaljuje s prirejanjem vinskih razstav. Z njimi namreč želi prispevati k vedno boljšemu poznavanju domačega vinskega pridelka in hkrati vzpodbujati vinogradnike k vedno večjemu zboljšanju kvalitete pridelka, kar je v zvezi zlasti s tehniko pridelovanja in s kletarjenjem.

Tudi letošnja razstava je privabila veliko obiskovalcev in je zato popolnoma dosegla svoj namen. Omeniti moramo, da so bili ob tej priložnosti koncerti nabrežinske godbe na pihala in občinske godbe iz Trsta, tombola, vrsta športnih manifestacij, od katerih omenimo namiznoteniški turnir, ki ga je organiziralo športno društvo »Sokol« ter nogometno srečanje med ekipama »Ljubljana« in »Nabrežina«. Ob odprtju razstave so bili tudi nagajeni udeleženci mladinskih iger v Nabrežini.

Ocenjevalna komisija se je sestala v ponedeljek in takole ocenila razstavljena vina: prvo nagrado za *bela vina* je prejel Celestin Pertot iz Nabrežine-kamnlomi; drugo nagrado je dobil Dušan Radovič iz Nabrežine, tretjo pa Angel Legiša iz Slivnega. Nagrade za *črna vina* pa so bile takole porazdeljene: prvo nagrado je prejel Angel Legiša iz Slivnega; drugo nagrado je dobil Danilo Radovič iz Nabrežine, tretjo pa Mirko Košuta iz Sv. Križa.

ZAHVALA OPENSKIH STARŠEV UČITELJEM IN PROFESORJEM

Slovenska osnovna šola na Opčinah je priredila v nedeljo in ponedeljek razstavo risb in ročnih del svojih učencev. Razstava je bila prava paša za oči. Obiskovalci so se iskreno čudili, kaj vse zmorejo otroške ročice pod skrbnim vodstvom učiteljic.

Tudi slovenska nižja srednja šola na Opčinah je priredila razstavo, ki je bila zelo bogata. Prikazovala je je kar umetniško izdelane risbe, kipce iz raznih materialov, ženska ročna dela, ki so bila nadvse mikavna in bogata, npr. vezene, vezene rjuhe, jopice itd. pa tudi zvezke (slovenske spise) in drugo. Razstavljani so bili tudi športni pokali in diplome, ki so si jih pridobili učenci in učence openske nižje srednje šole pri tekmovanjih v orientacijskem pohodu, v odbojki (dijakinje te šole so postale pokrajinske prvačkinje) in v košarki. Tudi take razstave dokazujejo kvaliteto slovenske šole.

Vzgojitelji, ki so naučili učence vse to in ki so tudi organizirali razstavi, zaslužijo vse priznanje. Starši se jim pristrčno zahvaljujejo za vso njihovo skrb in trud, enako tudi vsem drugim učiteljem in profesorjem z obeh šol.

TEČAJ ZA POPRAVNE IZPITE

V tečaj za popravne izpite se vpisuje vsak delavec od 8. do 12. ure v pisarni Slovenskega dijaškega doma v Trstu v ul. Ginnasti 72 ali Campo S. Luigi 11 (avtobusa števil. 25 in 26). Vpisovanje se zaključuje 30. junija.

RADIO TRST A

• NEDELJA, 29. junija, ob: 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša, 9.50 J. S. Bach: Fuga v g-molu za orgle. Igra Gabrijel Devetak; 10.00 Mercerjev orkester; 10.15 Poslušali boste; 10.45 V prazničnem tonu; 11.15 »Marjetica, hčerka Matjaževa«. Pravljica; 12.00 Nabožna glasba; 12.15 Vera in nač čas; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj...; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.30 Ivan Pregelj: »Božji mejniki«; 17.05 Plošče za poletje; 17.30 Beseda in glasba; 18.00 Miniaturni koncert; 28.30 Vesel »Kino, včeraj in danes«; 18.45 Operetne melodije; 19.15 Sedem dni v svetu; 19.30 Klasiki lahke glasbe; 20.00 Sport; 20.30 Iz slovenske folklore; 20.45 Kvintet Boruta Lesjaka; 21.00 Semen plošč; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Sodobna glasba; 22.25 Zabavna glasba.

• PONEDELJEK, 30. junija, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Slovenske pesmi; 12.10 Pomenek s poslušavkami; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Čar glasbenih umetnin; 17.35 Misli in nazori; 17.55 Kako in zakaj; 18.15 Umetnost; 18.30 Zbor »P. Carniel«; 18.50 Igra Mr. Trombone; 19.10 Odvetnik za vsakogar; 19.20 Znane melodije; 20.00 Športna tribuna; 20.35 Sestanek s Fansi; 21.05 Odlomki iz svetovnih romanov; 21.35 Romantične melodije; 22.00 Slovenski solisti. Sopr. Maruša Patik Smerkolj, pri klavirju Lukčeva. Samospevi E. Adamiča, G. Kreka, J. Pavčiča, I. Grbca, A. Lajovica in J. Ravnika; 22.20 Zabavna glasba.

• TOREK, 1. julija, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Slovenske pesmi; 12.00 Bednarik: »Pratika«; 12.15 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Plošče za vas, pripravljiva Lovrečič - Novice iz sveta lahke glasbe; 18.15 Umetnost; 18.30 Čelist Adriano Vendramelli, pri klavirju Repini; 19.10 Dogodivščine iz vsega sveta; 19.20 Pianist Lutazzi; 19.45 Zbor iz Škednja in Mačkovelj; 20.00 Sport; 20.35 Anton Foerster: »Gorenjski slavček«, opera v 3 dej. Orkester in zbor ljubljanske Opere vodi Simoniti.

• SREDA, 2. julija, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Slovenske pesmi; 12.10 Najlepši trgi Italije; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Ansambli na Radiu Trst; 17.35 Rinaldo De Benedetti: Pionirji elektrike (7): »Cavendish izvede prve električne meritve«; 17.55 Ne vse, toda o vsem - rad. poljudna enciklopedija; 18.15 Umetnost; 18.30 Ljudske pesmi; 18.55 Veliki orkester Peta Rugola; 19.10 Higiiena in zdravje; 19.15 Prijetne melodije; 20.00 Sport; 20.35 Simf. koncert. V odmoru (21.20 Za vašo knjižno polico; 22.10 Zabavna glasba.

• ČETRTEK, 3. julija, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Slovenske pesmi; 12.00 Beseda in glasba; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Tržaški mandolinski ansambel; 17.20 Za mlade poslušavce: Razkuštrane pesmi; 17.35 Moj prosti čas; 17.55 Kako in zakaj; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Sodobni ital. skladatelji; 18.50 Trovajolijev jazz kvartet; 19.10 Iz mitologije filma; 19.20 Motivi, ki vam ugajajo; 20.00 Šport; 20.35 Clotilde Masci: »Izven časa«. Eno-dejanka; 22.00 Kvarteti; 22.20 Zabavna glasba.

• PETEK, 4. julija, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Slovenske pesmi; 11.50 Violinist Silvestri; 12.10 Kam v nedeljo; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Pacchiorijev ansambel; 17.20 Za mlade poslušavce: Glasbeni mojstri; 17.35 Rinaldo De Benedetti: Pionirji elektrike (8) »Coulomb izmeri privlačne in odbojne sile med električnimi naboji«; 17.55 Naši športniki; 18.15 Umetnost; 19.00 Otroci pojò; 19.10 Pesniški nazori, včeraj in danes; 19.45 »Beri, beri, rožmarin zeleni«; 20.00 Šport; 20.35 Gospodarstvo in delo; 20.50 Koncert operne glasbe; 21.35 Veseli utrinki; 22.00 Skladbe davnih dob; 22.10 Zabavna glasba.

• SOBOTA, 5. julija, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Slovenske pesmi; 11.50 Karakteristični ansambli; 12.10 Tone Penko: »Gozdni sadeži«; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.55 »Varna pot«, oddaja o prometni vzgoji; 16.05 V tričetrinskem taktu; 16.30 Bevk: »Kresna noč«. Povest. Izvajajo dijaki slovenskih višjih srednjih šol v Trstu; 17.20 Dialog — Cerkev v sodobnem svetu; 17.30 Za mlade poslušavce: Od šolskega nastopa do koncerta; 17.45 Moj prosti čas; 18.00 Ne vse, toda o vsem - rad. poljudna enciklope-

SLOVENSKI PRIMORSKI KOLEDARJI

Bibliografijo sestavi in uvodno študijo napisal **MARIJAN BRECELJ** ■ 21 ■

SOČA. Kalendar izbjeglica iz Istre, Trsta i Gorike za god. 1938. Peto godište. Zagreb. Izdaje Saveza jugoslovenskih emigrantskih udruženja. Naklada konzorcija lista ISTRA. (Tiskara C. Albrecht (P: Acinger:)) 108 str. + (III) str. zapisnika. 11x7,5. 170

STEMPIHARSKI koledar za leto 1938. VIII.-IX. Izdali in založili Fjok-šču-Čajci. Mesece ilustrirala Marma. Kliseje izdelala Štepiharska klisarna. [Trst.] 1938. (I) + 68 str. [=f.] z ilustracijami in 5 fotografijami. 34x21,5. Tipkopis. 171

VEDEŽ. Splošni žepni koledar za leto 1938. [Uredil Ferdo Kleinmayr.] Letnik XX. (Trieste. Libreria - Cartoleria J. Štoka. Tipografia Consorziale 1937-XVI.) (160) str. 13x9. 172

1939
KOLEDAR za leto 1939. [Uredil Damir Feigel. Opremil Josip] Sreb[ri]nič. Zaglavja za mesece Julče Božič. [Gorica.] Unione Editoriale Goriziana. (Tipografia Consorziale - Trieste) 1938-XVI E.F. 88 str. 28x20,5. Ilustr. 173

KOLEDAR za navadno leto 1939. [Uredil Anton Kacin.] (Naslovno stran je naslikala Mara Kraljeva. Zaglavja za mesece Fr. Gorše) Gorizia. Sodalizio S. Ermacora. Tipografia Consorziale - Trieste. 1938-XVI.) 104 str. + ovoj. 24 x 17. Ilustr. 174

PRATIKA za navadno leto 1939-XVII. (Pratiko sestavlja Rado Bednarik. [Ovitek risal] Domen = Peter Butkovič.) Gorizia. Editrice »Sigma«. Tipogr. Consorziale - Trieste 1939. 128 str. + ovoj. 13,2 x 9,5. Ilustr. 175

VEDEŽ. Splošni žepni koledar za leto 1939-XVII. [Uredil Ferdo Kleinmayr.] Letnik XXI. (Trieste. Libreria - Cartoleria J. Štoka. Tipografia Consorziale 1938-XVII.) (158) str. 13 x 9,5. 176

1940
KOLEDAR za prestopno leto 1940. [Uredil Damir Feigel. Naslovno stran in zaglavja za mesece narisal Josip] Sreb[ri]nič. Gorizia. Unione Editoriale Goriziana. Tipografia Consorziale - Trieste 1939 - XVII.) 80 str. + (II) str. oglasov. 28,2 x 20,6. Ilustr. 177

KOLEDAR za prestopno leto 1940. [Uredil Anton Kacin.] (Naslovno stran in zaglavja za

dija; 18.15 Umetnost; 18.30 Revije zborov z Goriskega; 19.10 Umetniki o sebi: »Karel Sancin«, priprav. Adrijan Rustja; 19.20 Zabavali vas bodo; 20.00 Sport; 20.50 Resničnost domišljije; 21.30 Vabilo na ples.

TEDENSKI KOLEDARČEK

29. junija, nedelja: Peter in Pavel
30. junija, ponedeljek: Emilija, Milka
1. julija, torek: Bogoslav, Teobald
2. julija, sredo: Obisk. Marije
3. julija, četrtek: Nada, Hijacint
4. julija, petek: Ulrih, Uroš
5. julija, sobota: Ciril in Metod

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna »Graphis« Trst

mesece naslikala Ksenija Prunkova.) Gorizia. Sodalizio S. Ermacora. Tipografia Consorziale - Trieste 1939-XVII. 112 str. + ovoj. 24,4 x 17. Ilustr. 178

PRATIKA za prestopno leto 1940-XVIII. (Pratiko sestavlja: Rado Bednarik [Ovitek narisal] Domen [= Peter Butkovič.] Gorizia. Editrice »Sigma«. Tipograf. Consorziale - Trieste 1940. 128 str. + ovoj. 14 x 9,7. 179

VEDEŽ. Splošni žepni koledar za leto 1940-XVIII. [Uredil Ferdo Kleinmayr.] Letnik XXII. (Trieste. Libreria - Cartoleria Štoka. Tipografia Consorziale 1939 - XVIII.) (158) str. 13 x 9. 180

(dalje)

Novice po svetu

V Beogradu je odstopil ravnatelj tiskovne agencije »Tanjug« Momčilo Pudar, ki je bil spoznan za odgovornega, da je objavila agencija na predvečer konference komunističnih strank v Moskvi komentar, ki je napačno prikazal jugoslovansko stališče do konference in vzroke, zakaj se je Zveza komunistov Jugoslavije ni hotela udeležiti.

Te dni je bil na kratkem obisku v Trstu prof. Rado Lenček, predavatelj za slavistiko na univerzi Columbia v New Yorku. Iz Trsta se je podal tudi na obisk v Ljubljano. Pred tem je bil na nekajmesečnem študijskem obisku v Sovjetski zvezi in v Bolgariji.

V Trstu je v tisku knjiga nabožnih razprav monsinjorja Jakoba Ukmarja. Tudi ta knjiga bo že v bližnji bodočnosti v prodaji.

LJUDSKE NOŠE ALI ŠEME?

(Nadaljevanje s 3. strani)

nega odnosa do ljudske tradicije, vsekakor pa je to stvar kulture.

Pripomniti je še, da slovenske ljudske noše niso samo gorenjske, ampak tudi tiste iz drugih krajev, zlasti tudi koroške, ki smo jih, kot kaže, čisto prepustili nemškimi Avstrijcem, da se ponašajo z njimi. A ker so gorenjske najbolj pripravne za šemljenje in smešnje, zaradi svoje slikovitosti, košatosti in bogatih elementov, so se pač te najbolj »uveljavile« pri nastopih, ki so bolj ali manj sorodni pustu.

MODERNA FLAMSKA LITERATURA

(dalje s 6. strani)

S tem je položil temelj moderni flamski literaturi, ki je pred drugo svetovno vojno dosegla že svetovno raven. Značilno za tedanje flamske pisatelje je bilo, da so znali sijajno združiti intimnost flamskega življenja in pokrajine s splošno človeškimi motivi, tako da so bile njihove knjige iz obojega razloga izredno zanimive tudi za tuje bralce. Ravno zato so se tako priljubile tudi slovenskim bralcem.

To pa velja tudi za današnje flamsko literaturo. Flamski pisatelji so se po drugi vojni popolnoma otresli vsakršnega provincializma, hkrati pa so ostali zvesti svojemu ljudstvu in povezani s flamsko zemljo in flamskim življenjem. Po mnenju tujih kritikov je flamska literatura ravno v letih po drugi svetovni vojni dosegla najvišjo raven in najvišjo veljavo v svetu, četudi so ji vojna in prva povojna leta zadala hude udarce. Dela flamskih pisateljev Timmermanna, Ernesta Claessa in drugih so prevedena že v kakih dvajset tujih jezikov. Na žalost pa smo Slovenci po drugi svetovni vojni izgubili stik s flamsko literaturo, ki še vedno zasluži vso našo pozornost in to ne le pripovedništvo, ampak tudi pesništvo in dramatika.